ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਤਰਕਸ਼ੀਲ

ਮਈ-ਜੂਨ 2012

15/-

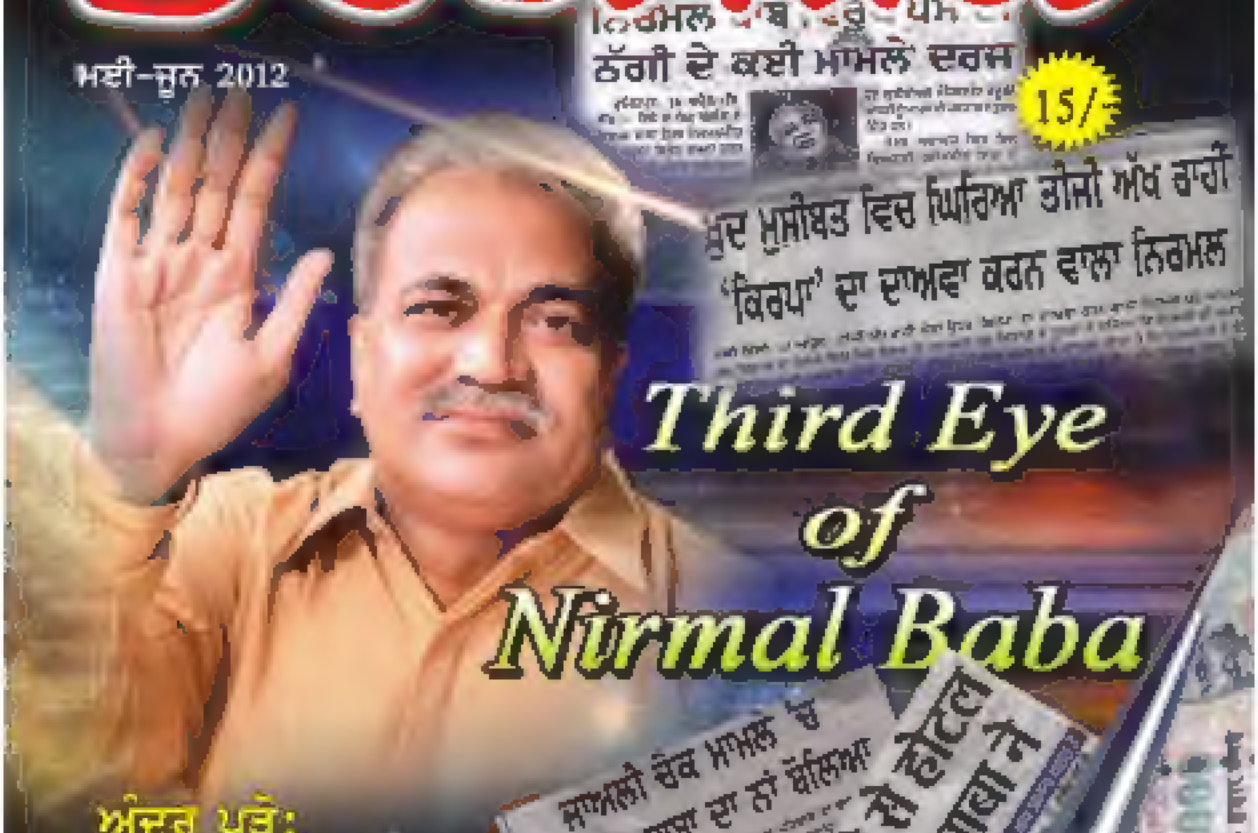

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ:

- ਨਿਰਮਲ ਬਾਬੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅੱਖ (12)
- ਸਵਰਗ ਅਤੇ ਨਰਕ (16)
- ਉਨੀਂਦਰੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ (21)
- ਰਾਜ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਨਿਰਪੇਖ ਹੋਵੇ (24)
- ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਕੁ ਖਤਰਨਾਕ ਨੇ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ (29)

ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਭੈਂਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਹੈ-ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ

ਇਤਿਹਾਸ ਉਹਨਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਚਿਆਇਆ ਹੈ, ਤਜਰਬਾ ਉਹਨਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ।

● ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ●

ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ

ਤੁਸੀਂ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਕੁਝ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਧਰਮ
ਮੇਰਾ ਉਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੁੜਤਾ ਹੈ,
ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਪਹਿਨਿਆ ਕਰਦਾ ਸਾਂ,
ਤੇ ਜੋ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ [illegible] ਦੀ ਮੇਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,
ਤੁਸੀਂ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ....
ਧਰਮ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਤਲਾਬ ਹੈ,
ਧਰਮ, ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਸਤਲੁਜ ਹੈ,
ਧਰਮ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਦੋ ਟੋਟਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਧਰਮ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਗਲ ਤੇ
ਅੱਜ ਕੁਝ 'ਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਲਟਕਾਈ ਤਲਵਾਰ ਹੈ।
ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਇਸਦੇ ਅਰਥ,
ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਧਰਮ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਹੈ।
ਤੇ ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹਾਂ।
ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਧਰਮ ਸ਼ਤਰੰਜ ਹੈ,
ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਿਆਦੇ ਮੋਹਰੇ ਹਾਂ,
ਚਾਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੱਲਦੇ ਹੋ,
ਮਰਦੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ,
ਸ਼ਹਿ ਤੁਸੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ,
ਕੁੱਟੇ ਅਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ,
ਧਰਮ, ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਨ ਭਾਉਂਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬਾਗ ਹੈ,
ਪਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਹਿਜ਼ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਹੈ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸਾਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸੋਚ।

ਅਮਰਦੀਪ ਗਿੱਲ

ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਗੀਤ

ਤੂੰ ਉੱਠ ਕਮਾ ਕਿਰਤੀਆ ਵੀਰਾ, ਕਮਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
ਇਹ ਚੋਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਤੈਨੂੰ ਖੜਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
ਤੂੰ ਉੱਠ ਕਮਾ ਕਿਰਤੀਆ ਵੀਰਾ, ਕਮਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ਤੂੰ ਉੱਠ ਕਮਾ ਕਿਰਤੀਆ ਵੀਰਾ, ਕਮਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ਤੂੰ ਉੱਠ ਕਮਾ ਕਿਰਤੀਆ ਵੀਰਾ, ਕਮਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
[illegible]
"....[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ....।"
ਤੂੰ ਉੱਠ ਕਮਾ ਕਿਰਤੀਆ ਵੀਰਾ, ਕਮਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।
ਇਹ ਚੋਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਤੈਨੂੰ ਖੜਨਾ ਪੈਣਾ ਏ।

[illegible]
[illegible]

ਤਤਕਰਾ

[illegible]	3
[illegible]	4-5
[illegible]	6
[illegible]	7
[illegible]	8
[illegible]	9
[illegible]	10
[illegible]	12
[illegible]	14
[illegible]	15
[illegible]	18
[illegible]	20
[illegible]	21
[illegible]	24
[illegible]	28
[illegible]	29
[illegible]	33-34
[illegible]	35
[illegible]	38
[illegible]	40
[illegible]	43
[illegible]	46
[illegible]	50

ਸਰਵਰਕ
ਕੰਵਲ ਸਿੱਧੂ

[illegible]

[illegible]

"[illegible]"

— ਅਰਨੈਸਟੋ ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ -

ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਚਾ ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਉੱਸਰ ਸਕਦਾ।

- ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ -

-: ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ :-

ਬਲਬੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ

98153-17028

balbirchand1965@gmail.com

-: ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ :-

ਰਾਮ ਸਵਰਨ ਲੱਖੇਵਾਲੀ

94173-62085

ramswarn@gmail.com

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬਾਗਪੁਰ

94174-27538

tarksheel@yahoo.co.in

ਵਿਜੇ ਬੰਬੇਲੀ

94634-39075

vijaybombeli@yahoo.com

ਜਸਵੰਤ ਮੋਹਾਲੀ

98555-30721

jaswant_mohali@rediffmail.com

ਜਸਵੀਰ ਮੋਗੇ

94172-62838

-: ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ :-

ਜਸਵੰਤ ਜੀਰਖ, 98151-69825

ਚੰਦਾ

ਸਲਾਨਾ : 60/- ਰੁਪਏ

ਵਿਦੇਸ਼ : 1000/- ਰੁਪਏ

ਚੰਦੇ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਚੈਕ/ਡਰਾਫਟ ਉੱਪਰ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.)' ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਖਾਤਾ ਕਾਰਪੋ. ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦਾ ਖਾਤਾ ਨੰ: 0644000100282234

ਚੰਦੇ ਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਪਤਾ :

ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ,

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਵਨ, ਸੰਘੇੜਾ ਬਾਈਪਾਸ,

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚੌਕ, ਬਰਨਾਲਾ-148101 (ਪੰਜਾਬ)

ਫੋਨ: 01679-241466

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਬਲਬੀਰ ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕ (ਤਰਫੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.)) ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਫਸੈੱਟ ਪ੍ਰਿੰਟ ਬਰਨਾਲਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.) ਬਰਨਾਲਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

'ਨੀਲੀ ਅੱਖ' ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ 'ਨੀਲੇ ਪੈੱਨ' ਨਾਲ ਕਰਾਮਾਤਾਂ (?) ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਨਿਰਮਲ ਬਾਬਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਤਾਂ, ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ, ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਪਾਦਰੀਆਂ, ਮੌਲਵੀਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਆਧਾਰਿਤ ਲਾਭਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ-ਨਿਵਾਰਣ, ਔਲਾਦ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹਨ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਗਿਰਜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਦਰੀਆਂ ਤੇ ਬਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਤਿਆ ਸਾਈਂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਦੌਲਤ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਧਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਠੱਗੀ, ਕਤਲਾਂ, ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੌਂਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਿਸ਼ਮਈ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੁਟੇਰੇ ਸਾਡੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਪਜ ਤੇ ਲੋੜ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਲਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਨਤਾ ਕਿਸਮਤ, ਪਿਛਲੇ ਕਰਮਾਂ, ਸਵਰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਕਿਸਮਤ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਡਰਾਮੇ ਅਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਬੈਰਨ ਦਿ ਹੋਲਬਾਖ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਿਆਨ ਅਤੇ ਡਰ ਨੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਕਲਪਨਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਛਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਗਾਈ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਦਤ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਦੋਖੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇਪਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦਣ ਦੀ।

ਤੇਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇਰੇ ਲਈ
ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਸ਼ੌਂਕ
ਜੇਕਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ
ਸਮੂਹ ਲਈ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ
ਸਾਰੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ (ਬ੍ਰਤੋਲਤ ਬ੍ਰੈਖ਼ਤ)

ਹੁੰਗਾਰੇ

ਸੰਪਾਦਕ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ'
ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.)
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਵਨ, ਸੰਘੇੜਾ ਬਾਈਪਾਸ
ਬਰਨਾਲਾ-148101 (ਪੰਜਾਬ)
E-mail : tarkshiloffice@gmail.com

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਾ ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ ਅੰਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਲੇਖ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਮੈਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ, ਖਾਸਕਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੇ ਪਾਠਕ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚ ਹਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮਿਲਣ ਪਸਾਰ ਕਰਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ [illegible], ਲੇਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਜਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਨੇ "ਤਾਜ਼ੂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ" ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਦਾ ਪਾਠਕ ਹੈ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥ ਮੁਬਾਰਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰਵਾਲੀ

ਮਾਰਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅੰਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ ਉਪਰ ਜੋ ਛੋਟੇ ਕੀਤਾ ਕਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮ ਡਾ. ਵੀ. ਚੌਹਾਨਕੀ ਛਪ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿ. ਕੁਮਾਰਕਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ 'ਪਰਖ' ਨਾਮੀ ਲੇਖ ਜੋ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਲੇਖ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਿਆ। ਇਸ ਚੰਗਿਆਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਿਕ ਆਉਂਦੀ ਹਨ। ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਛਾਪਣ ਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲਾਭ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕੇ। ਵੇਟੋਆਂ ਦੀ ਮੈਟਿੰਗ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਈਂਗ ਲੇਖਕ ਦੀ ਫੋਟੋ ਦੀ ਟੇਢਾਂਈ ਸਫ਼ਾਤਕ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ

ਜੋਤਿਸ਼ਕ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ 'ਆਪੇ'। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ, ਗਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨ ਉਠਾਲੇ ਨਾਲ ਤੋਂ ਤਰਕਾਂ ਦਿਲਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰਥੀ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੂਮੀ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤੋਰੀਏ। 'ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ' ਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਜਾ ਦੀ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਆਲਾਤ ਖੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦੇ ਹਾਲਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ 'ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ' ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚੇਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਸਹੀ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੁਝ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਕਿ 'ਸਹੀ ਤੇ ਗਲਤ' ਆਪਣੂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਹੀ ਆਪਣੂ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਆਪਣੂਆਂ' ਕੁਰਬਾਨ ਉਠਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਤਰਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਰਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸ ਅਜਿਹੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ? ਦੇਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਦਿਖਾ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਹੈ?

ਅਮਰਿੰਦਰ ਪਾਲ 'ਆਜ਼ਾਦ' (ਮਾਨਸਾ) 94170-95405

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਡਾ. ਸਾਧੂ ਨਾਮਿਕ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਸਬੰਧੀ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜਿਥੇ ਆ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ-ਮਾਸਿਕ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਰਸਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ-ਕਾਲੀ ਦੇ ਸਮਾਜਕ-ਆਰਥਿਕਤਾ ਸੰਕਟ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖਿ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਆਪਣੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਅੰਧਕ ਜ਼ਰੀਆ ਵਿਗਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਿਤੀ 13-4-12 ਨੂੰ ਸਕੋਰੇ ਸਟਾਫ ਜਿਊਂਦ ਹੋਣਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸੇ ਅਕਸਰ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ, ਹਿਮਾਲਤ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆ, ਸਮੱਗਰਿਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਤ ਵਿਭਾਗ ਪੀ.ਆਈ.ਐਸ, ਦਸਵਾਂ

ਜਰਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਗਿਆਨ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਮਾਰਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਸਵਰਨ ਲੱਖੇਵਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਨਾ ਨੰ: 18 ਤੇ ਬੀਬੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਵੈਚ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਛਪੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਜੈਨੇਟਕੀਆਂ ਨਾਸਤਕ ਹਾਂ।' ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਰਾਮਾਂ, ਜੱਗੇ, ਮੁੰਦਰੀਆਂ, ਚੌਕਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ, ਜਾਦੂ, ਟੂਣੇ ਤੇ ਛਲੀ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਜਕੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ ਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਗਿਆਨ ਜਾਂ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ, ਪਰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹਰ ਕਸੌਟੀ ਉੱਪਰ ਖਿੜ ਪਹੁੰਚੇਗੀ।

ਮਿਹਰਬਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਬਟਾਲਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)

ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਚਿਤ੍ਰ ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇ ਵੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਚਾਹਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੋਚਿਆਂ ਸਮਝ ਆਉਣਾ ਚਾਹਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਖਿਆਵਾਂ, ਧਰਮ-ਕਰਮ ਤੇ ਵਿਸ਼ੂ-ਭਾਸ਼ਾ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਾਹਿਤਿਕ, ਪ੍ਰੇਮ-ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਤੇ ਜਰਕਾਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਆਰਟੀਕਲ ਸਭ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀਗੇ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ -ਕੀਤਿਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਅਜੀਤ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਰੋਪੜ

• ਹਰ ਅੰਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ-12 ਅੰਕ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਿਖਾਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਪੰਨਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ/ਆਕਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਸਵੀਰ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਖਿਰ ਇਹ ਹੈ ਕੀ? ਅੰਕ ਦੂਜਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨਾ ਡਾ. ਕਾਵੜਾ, ਬਲਜ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਪਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦਾ। ਡਾ. ਜਗਮੋਹਨ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ "ਸਿਰਨਾਵਾਂ" ਗਾਗਰ-ਚ ਸਾਗਰ ਸੀ, ਸਾਰਥ ਢੰਗੇ ਨਾਲ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨੇ ਤੇ 'ਗੁਲਾਮੀ ਕਾਨਾਵਨ' ਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਆਸਾਰ ਸਨ। ਸੰਪਾਦਕੀ 'ਚ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਨੇ 'ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹਾਂ' ਸਬੰਧੀ ਖਤਰਾ ਕਰੋਕੀਆਂ ਹਨ। 'ਖੋਜ ਖਬਰਾਂ' ਕਾਲਮ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲਮ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਚ ਉਮੀਦ ਮਜ਼ੀਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਮਾ: ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਫ਼ਰ ਪਹਿਲੇ ਜਹਿਆਣਾ ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਮੇਘਰਾਜ ਮਿੱਤਰ ਪੰਧ ਪੰਧ ਬਰੀਕ ਸਾਰਥਿਕਤਾਂ ਸਬੰਧੀ 'ਤ.ਸੁ.ਪੰ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰੀ ਰਹਿਣ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਬਿਨਾਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਧੂਰੀ ਜਿਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਜੋਗਰ ਭਾਰਤ ਹੀਆਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ! ਅਵਤਾਰ ਦੀਪ ਨੇ ਗੁਰਮੀਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ 'ਜੋ ਕਰਦੇ ਹੋ ਨਹੀਂ ਗੁਰਦਾ' ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮਝ ਕਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਾਕਾਤਕਾਰਾ ਮਿਤ੍ਰਮਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪ ਜਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਰਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਰੀਤਾਂ ਲਈ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ। ਸੁਝਾਅ : 'ਖੁਸ਼ਬੂ ਮਹਿਲੋਕ' ਕਾਲਮ ਦੀ ਮਾਤ ਬਾਰੀ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣੇ। 'ਜਾਦੂ ਦਾ ਟਰਿੱਕ' ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਦੂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪੰਧ ਪੰਧ ਵਿਚ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲਿਆ ਮਾਲਕ ਲਈ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਵੀ ਤਰਕਾਤਮਕੀ ਸਰਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅੰਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ 'ਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ 'ਗਲੋਬਲਾਈਜੇਸ਼ਨ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਇਸਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ' ਲਿਖਣਾ ਸਰਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਤੇ ਲੇਖ ਡਾ. ਕਾਵੜਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤਸਿੰਘ ਦੀ ਫੋਟੋ ਛਾਪਣੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਕਾਰੇ ਕਾਲਮ ਦਾ ਨਾਂ 'ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤ.ਸੁ.ਪੰ. ਦੀਆਂ 23 ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਔਰਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਰੜਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। 'ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ...' ਕਾਲਮ ਤਹਿਤ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਰੂਪ (ਕਟਿੰਗ) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ - ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਖਬਰਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੀਤੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਨਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 'ਕਲਮ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਤੇ ਵੀ ਟੀ.ਵੀ. ਸੰਗੀਤਕ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਪਾਰਦੇਸ਼) ਲੋਕੀਂ-ਜਿਉਂਦਿਆਂ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਹੋਣ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਖਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟਿੱਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਸੁਝਾਅ ਪਸੰਦ ਆਇਆ, ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਖਾਸੇ

ਕੁੱਝ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

ਜਗਿਆਸਾ

• ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕੰਮ ਖ਼ਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :

ਪਹਿਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਲੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤੇਲ ਜਾਂ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖ਼ੁਰਾਕ ਜਾਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਲ ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਦੇ ਕੋਮਲ ਚਿਕਨੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਤੇਲ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਚਿਪਚਿਪਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਾਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜ ਕੇ ਜਟਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤੇ ਹੋਣ ਤੇ ਵਾਲ ਦਾ ਵਧਾਅ ਅਟਕ ਨਾਲ ਵਧ ਵੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਕੇ ਜਿਵੇਂ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ੈਂਪੂ/ਰੀਠਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਟਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਫ਼ੈਸ਼ਨ ਜਟਾਜੂਟ ਕਲਚਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਆਪਾਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਧੋਈਏ, ਨਾ ਵਾਹੀਏ ਤਾਂ ਵੀ ਜਟਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧ ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁਆਹ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸਿਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਸੁਆਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੇਲ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੇਸਦਾਰ ਮੇਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਟੀ ਜਟਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਬਣਾਉਟੀ ਜਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਇੱਕ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ।

? ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰ ਜਾਂ ਗਰਦਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੁਖਦੀਆਂ ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇੰਨਾ ਘੁਮਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ?

? ਸਿਆਣੇ (?) ਜਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਕੇਵਲ ਜਾਂ ਅਜੇਹੇ ਹੀ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਾੜੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਥਕਾਵਟ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

? ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਭਵਾਨੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ? ਅਜਿਹਾ ਅਕਸਰ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

• ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਦੇ ਮੌਤ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਧਾਂ ਉੱਪਰ ਪਲਸਤਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਹਰਕਤ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਵਿਰੋਧਕ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਸਰਕਟ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਮ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਆਫ਼ਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ।

? ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

• ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੋਚ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਸਤਾਂ, ਸੰਕਲਪਾਂ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਕਲਪ ਜਾਂ ਭਾਵ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੂਤ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅਰਥ ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਯਾਦ ਹੀ ਭੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੂਤ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਭੂਤ ਕਦੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਗੁਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਵਾਲਾ ਰੋਬੋਟ 'ਚੀਤਾ'

ਪੈਂਟਾਗਨ (ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ) ਦੀ ਇਕ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਬੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ 'ਚੀਤਾ'। ਇਹ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ 18 ਮੀਲ ਤੱਕ ਦੌੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀਫੈਂਸ ਅਡਵਾਂਸਡ ਰਿਸਰਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਏਜੰਸੀ (ਡੀ.ਏ.ਆਰ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰੋਬੋਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਦੌੜਨ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਚੀਤੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਹ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਫੁਰਤੀਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 1989 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਬੋਟ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਗਤੀ 13.1 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਸੀ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ ਮੈਮਥ ਦਾ ਕਲੋਨ

ਰੂਸੀ ਅਤੇ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਉਹ ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੈਮਥ (ਹਾਥੀ) ਦਾ ਕਲੋਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਹਾਥੀ ਦੀ ਟੈਸਟ ਟਿਊਬ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਮਥ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਚਰਦਾ ਸੀ। ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਮੈਮਥ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਮੈਮਥ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਜਿਸਮ ਉਤਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜੀਨ (ਡੀ.ਐਨ.ਏ.) ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਹਥਣੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਭਰੂਣ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਥਣੀ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਮੈਮਥ ਦਾ ਕਲੋਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਪੰਨ ਮੁਲਕਾਂ ਕੋਲ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਪੰਨ 9 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜੋ ਧਰਤੀਆਂ ਉਪਰ ਮੌਜੂਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸਿਵਲੀ ਸੰਗਠਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪੇਨ ਟੂ ਅਬੋਲਿਸ਼ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਵੈਪਨ (ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਹਿੰਮ) ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਸੰਪੰਨ ਮੁਲਕ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ 100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਨਵੇਂ ਉਪਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ, ਪੁਰਾਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ, ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ, ਜੰਗ ਜਹਾਜ਼ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਰਕਮ ਖਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 30 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਉਤਪਾਦਕ 20 ਮੁੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੈਂਕਾਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਐਂਟੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਕਹੀਡ ਮਾਰਟਿਨ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਬੀ.ਏ.ਈ. ਸਿਸਟਮ, ਹਨੀਵੈਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਾਰਥਰੋਪ ਗਰੁੰਮਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਨਾਮਿਕਸ, ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਥੈਲਸ ਤੇ ਸੈਫਰਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ, ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਗੰਭੀਰ ਜਲ ਸੰਕਟ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਵਿਕਰਾਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਜਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜਲ ਵਿਕਾਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਧਾਉਣਗੇ, ਵਿਸ਼ਵ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਜਲ-ਸੰਬੰਧੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ’ਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਾਲ 2050 ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਤ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਨੌਂ ਅਰਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਾਨ ਕੀ-ਮੂਨ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਅੰਨ ਉਤਪਾਦਨ, ਊਰਜਾ ਖਪਤ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਿੱਠੇ ਜਲ ਉਪਰ ਦਬਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਇੱਕ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਜਲ ਸੰਕਟ ਵਧ ਰਿਹਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸੰਯੋਜਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ, ਨਿੱਜੀਆਂ, ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਤਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਜਲ ਰਿਪੋਰਟ ਹਰੇਕ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਰਸੇਲ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਇਸ ਦੱਖਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜਲ ਫੋਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਲ-ਵਿਗਿਆਨੀ, ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪਾਣੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਸੰਯੋਜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਫੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਰੂਹਾਨੀ ਬਾਬਾ ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਜੋ ਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ 28 ਸਾਲਾ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ 7 ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। 43 ਸਾਲਾ ਮੋ ਸਲਾਹੁਦੀਨ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਾਂਤਰਿਕ, ਜੋ ਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਬਾਬਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਨੇ ਮਈ 2009 ਵਿੱਚ ਇਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਸੁੰਘਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 3 ਮਈ 2009 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 3 ਵਜੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਲਾਹੁਦੀਨ ਨੇ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਿਗ ਬੱਚੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਔਰਤ ਕੋਈ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੁੰਘਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। (ਦੈਨਿਕ ਜਾਗਰਣ)

ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚੋਂ ਗੋਲਕ ਚੋਰੀ

ਕਸਬਾ ਧੌਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਪੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੋਲਕ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਟੱਪ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦਾ ਤਾਲਾ ਤੋੜ ਕੇ ਗੋਲਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਗੋਲਕ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੀ ਖੇਤੀ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ)

ਬਸ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਪਲਟਣ ਨਾਲ 20 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਜ਼ਖਮੀ

ਜਲੰਧਰ: ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਇੱਕ ਬਸ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਬਾਈਪਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਮੋੜ ਦੇ ਨਿਕਟ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਟਰੱਕ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਈ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 20 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 7 ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ)

ਔਰਤ ਨੂੰ ਡਾਇਣ ਦੱਸ ਕੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਟਾਇਆ

ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਟੋਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਲੋਟੀ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਡਾਇਣ ਦੱਸ ਕੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਪੀੜਤ ਮਹਿਲਾ ਜਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦ ਉਹ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਮੰਡੇ ਨਾਲ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰਤ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਕੀਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਟਾਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਤੇ ਡਾਇਣ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ। (ਜਗ ਬਾਣੀ)

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਲਕ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹਾਂ ਲਾਉਂਦਾ ਕਾਬੂ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਵੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਗੋਲਕ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਰਮਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੋਲਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਫੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ 5 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਗੋਲਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਚੋਰੀ ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਕੱਢਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਫੀ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ 'ਗੁਰੂ ਘਰ' ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਇਕੱਠ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਲਕ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਚਾਬੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੁਪਏ ਕੱਢ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਏ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਮੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਫੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। (ਜਗ ਬਾਣੀ)

ਮੇਰਿਆਂ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਤਰਾਸ਼ੇ ਸੀ ਜੋ ਬੁੱਤ,
ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਬਣ ਗਏ ਅਹਿਸਤਾ ਅਹਿਸਤਾ।
-ਜਗਸੀਰ ਵਿਯੋਗੀ

ਮੌਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ
ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਖੜ ਖੜ ਕਿਧਰੇ, ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ,
ਡਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ 'ਚੋਂ ਛੋਹੇ, ਕੋਈ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਹੈ।
98881-17124

ਜ਼ੁਰਮ ਹੈ ਜੇ ਜਗਮਗਾਉਣਾ, ਗੁਣਗੁਣਾਉਣਾ, ਮਹਿਕਾਉਣਾ
ਮਾਣ ਹੈ, ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਸਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।
ਹਰਦਿਆਲ ਸਾਗਰ

ਮੈਂ ਵਗਿਆ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦਰਿਆ ਬਣ ਕੇ ਖੇਤ ਸਿੰਜੇ ਨੇ
ਜੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਖਲੋਤਾ ਰੇਤ ਨੇ ਹੀ ਪੀ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ
ਸੁਨੀਲ ਚੰਦਿਆਣਵੀ

ਜਦੋਂ ਹਾਕਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ, ਹੁਕਮ ਸਭ ਦੀਵੇ ਬੁਝਾ ਦੇਵੋ,
ਉਦੋਂ ਕੁਝ ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
ਰਮਨਦੀਪ

ਚਿੜੀਓ! ਚਹਿਕਣ ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ
ਬਿਰਖੋ! ਸੁੱਕ ਨਾ ਜਾਇਓ
ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਇਹੋ ਹੈ
ਇਹ ਛੇਤੀ ਮਰ ਜਾਵੇ
ਸੜਦਾ ਅੰਬਰ, ਤਪਦੀ ਧਰਤੀ
ਝੁੱਲਿਆ ਕਹਿਰ ਦਾ ਝੱਖੜ
ਅਸ਼ਕੇ ਉਸ ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੇ
ਜਿਹੜਾ ਫੇਰ ਵੀ ਮੌਲ਼ੀ ਜਾਵੇ।
ਮੱਖਣ ਕੁਹਾੜ

ਇਹ ਜੰਜੀਰਾਂ, ਇਹ ਸੰਗੀਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਣ,
ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਬਾਗ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਤਾ ਅੰਬਰ।
-ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੋਸ਼

ਮਨੁੱਖ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ : ਕਾਰਲਾਈਲ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਦੋਂ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਠਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ : ਖਲੀਲ ਜਿਬਰਾਨ
ਪੇਸ਼ਕਸ਼ : ਰਣਦੀਪ ਸੰਗਤਪੁਰਾ
98556-95905

ਨਸ਼ਤਰ

ਜਗਸੀਰ ਜੀਦਾ

ਬੰਦੇ ਮਾਰਨ ਲਈ ਖੋਜੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ
ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸੂਈ ਨਾ ਮਰੀ
*
ਬਾਬੇ ਸੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੌੜੀ ਲਾਈ ਬੈਠੇ
ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਚੋਲੇ ਕੁਚਲੇ
*
ਏ.ਸੀ. ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਲਿਖਾਇਆ ਕਾਰ ਸੇਵਾ
ਸੰਗਤ ਟਰੱਕ 'ਚ ਲੱਦੀ *

ਬਾਣੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਰੁਮਾਲੇ 'ਚ ਲਪੇਟੀ
ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਮੁੱਲ ਵਿਕਦੇ
*
ਨਾਗ ਨਿਕਲਿਆ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ 'ਚੋਂ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਡੰਗੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
*

?

> ਸੁਆਲ : ਸਾਨੂੰ ਤਣਾਉ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਹੱਲ/ਇਲਾਜ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤਣਾਉ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੀ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?
>
> ਇੱਕ ਪਾਠਕ

ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੱਧੂ

ਜੁਆਬ : ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤਣਾਉ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਣਾਉ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ, ਆਦਿ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਤਣਾਉ ਦੇ ਲੱਛਣ: ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਉ ਦੇ ਲੱਛਣ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੱਛਣ ਸਰੀਰਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਲੱਛਣ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਨਸਿਕ ਲੱਛਣ : ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਤਣਾਅ, ਬੇਚੈਨੀ, ਘਬਰਾਹਟ, ਜਲਦ ਜਲਦ ਗੁੱਸਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣੇ, ਮਾਨਸਿਕ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਚਿੜਚਿੜਾ ਪਨ ਹੋਣਾ, ਨੀਂਦ ਦਾ ਘਟਣਾ (ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਉਣਾ, ਸਵੇਰੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਜਾਗ ਆਉਣਾ ਜਾਂ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣਾ ਆਦਿ), ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦਾ ਘਟਣਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ, ਜਲਦੀ ਥਕਾਵਟ, ਮਨ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਘਟਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਆਦਿ। ਜਿਸਤੋਂ ਕਿਸ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਗਾਂਜਾ, ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ, ਤਮਾਕੂ, ਸ਼ਰਾਬ, ਗੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਆਦਿ, ਉਦਾਸੀ ਰੋਗ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਨੋਰੋਗ ਹੋਣਾ। ਖੂਨ ਰੋਗ, ਅੰਤੜੀ ਦਬਾਅ ਰੋਗ ਆਦਿ ਜਾਂ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼)। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਕੱਲੇ ਸਰੀਰਕ ਲੱਛਣ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਰੀਰਕ ਲੱਛਣ : ਸਰੀਰ ਦਾ ਜਾਂ ਪੱਠਿਆਂ ਦਾ ਖਿੱਚਾਅ (ਤਣਾਅ), ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ, ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਣਾ, ਜੀ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਜਿਉਂ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰ ਘੁੰਮਣ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਦੰਦ ਕਰੀਚਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਦੇ ਕਿੱਲ, ਝੁਣਝੁਣੀਆਂ ਆਉਣੀਆਂ, ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਰੋਗ ਤੋਂ ਜਾਦਾ ਡਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ ਆਦਿ। ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੋਗ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਤਣਾਉ ਦੇ ਲੱਛਣ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਨੋ-ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣ : ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਤਣਾਉ ਕਾਰਣ ਜਿਆਦਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਹ ਦੇ ਰੋਗ ਦਮਾ ਆਦਿ ਦਿਲ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਛਾਲੇ, ਪੇਟ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ, ਚਮੜੀ ਰੋਗ, ਮਹੁਕੇ ਆਦਿ।

ਤਣਾਉ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ : ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਣਾਉ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਤਣਾਉ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤਣਾਉ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਉਂ ਕਿਸੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਆਉਣ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ (Harmones) ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਸਰੀਰ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਤੋਂ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਵੱਧ ਜਾਣਾ, ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦਾ ਵੱਧਣਾ ਆਦਿ। ਤਣਾਉ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਣ ਚਿੜਚਿੜਾਪਨ, ਭੈੜਾ ਗੁੱਸਾ, ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾੜ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਣਾਉ ਕਾਰਣ ਕਈ ਸਰੀਰਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਮਾ ਰੋਗ, ਜਿਗਰ ਅਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ, ਸਿਰ ਦਰਦ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਵੱਧਣਾ, ਦਿਲ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਰੋਕਣ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਮਨੋਰੋਗ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਆਦਿ।

ਉਪਾਅ : Nothing in life is to be feared; it is only to be understood - Marie Curie. ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਮੈਡਮ ਕਿਊਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ।

ਆਪਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਸਮਝੋ : ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

[illegible]

[illegible] (Rat race) [illegible] "Trouble with the rat race is that even if you win, you are still a rat." [illegible]

[illegible] (Relaxation) [illegible]

[illegible] (Exercise) [illegible] (Endorphins) [illegible]

[illegible] (Social Support) [illegible]

[illegible]

[illegible] (Hobby) [illegible]

[illegible] (Nature) [illegible]

[illegible] (Income Tax) [illegible]

[illegible]

ਢੋਂਗੀ ਨਿਰਮਲ ਬਾਬੇ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਅੱਖ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], 98156-07717

ਰਹਤ ਤੇ ਪਾਖੰਡ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ

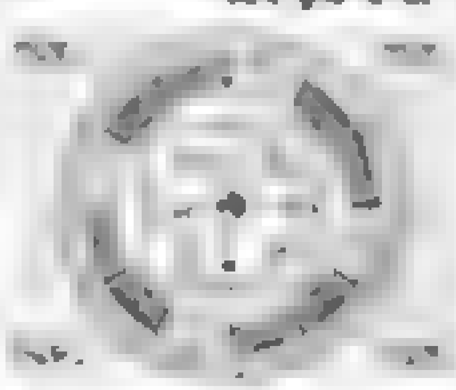

ਸਵਰਗ ਅਤੇ ਨਰਕ

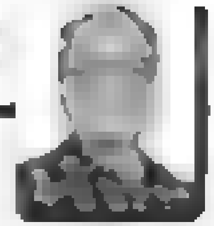

However, in popular Hindu belief, ideas of heaven and hell are also present and it is not very clear how the Hindus relate the ideas of heaven and hell with the idea of rebirth.

They had no special doctrines about life after death, though some vague conceptions about heaven and hell could not be evaded by reflective minds. Rebirth is still at a distance. (Indian Philosophy Vol 1 P 84)

Rebirth

(Transmigration) [illegible]

[illegible]

[illegible] 21 [illegible] 4/88-90)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Old Testament [illegible] Old Testament [illegible]

[illegible] New Testament [illegible]

[illegible] (Resurrection) [illegible]

[illegible]

[illegible] (Old Testament) [illegible]

[illegible] (Hertzberg) [illegible] "Judaism" [illegible] (Pharisees) [illegible] Old Testament [illegible]

[illegible] Jehovah [illegible] (Zoroastrianism) [illegible] (Satan) [illegible]

[illegible]

[illegible] (Monotheism) [illegible]

[illegible]

[illegible] God [illegible]

[illegible] Waiting Room [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਉਨੀਂਦਰੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ

98147-32122

[illegible]

[illegible] REM [illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

7 ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ।
8 ਡਰਾਉਣੇ ਸੁਪਨੇ।
9 ਸਰੀਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਘੱਟ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।
10 ਨੀਂਦ ਸਬੰਧੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
11. ਤੇਜ਼ ਲਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ।
12 ਟੀ ਵੀ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਬੈਡ ਰੂਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
13 ਨਸ਼ੇ ਕਰਨੇ, ਸੌਣ ਸਮੇਂ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ।
14 ਸਰੀਰ ਦਾ ਬੀਮਾਰੀ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣਾ।
15 ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਲਈ ਕਸਰਤ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਦਾ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਨੀਂਦ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਕੰਮ ਉਪਰਾਲੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

1 ਘਰ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਸੌਣ ਸਮੇਂ ਕਮਰਾ ਹਨੇਰਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਡਿਮ ਲਾਈਟ(ਨੀਲੀ ਲਾਈਟ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਲਾਈਟ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
2 ਕਮਰੇ ਦਾ ਅਕਾਰ ਰੌਲਾ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਰੌਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ।
3 ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਰਮਲਤਾ
4 ਬਿਸਤਰੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਹੋਣੇ।
5 ਚਾਹ ਕਾਫ਼ੀ ਦੀ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨੀ
6 ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ।
7 ਜੇ ਕੋਈ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ।
8 ਹਰਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਸੈਰ ਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਬਣਾਉਣੀ।
9 ਸੌਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀ ਵੀ ਨਾ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ।
10 ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਮ (ਲਾਬੀ ਜਾਂ ਆਮ ਬੈਠਕ ਵਾਲਾ ਕਮਰਾ) ਵਿਚ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਸ ਲਾਈਟ (ਨਾਰਮਲ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ।
11. ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨੀਂਦ ਲੈਣੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੀਂਦ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ 8 ਤੋਂ 9 ਘੰਟੇ ਨੀਂਦ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਉਮਰ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਦੇ ਘੰਟੇ ਘਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਆਮ ਕਰਕੇ ਜੇ 6- 7ਘੰਟੇ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।
12 ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੌਣ ਲਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ । 15- 20 ਮਿੰਟ ਲਈ ਬਿਸਤਰਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚੰਗਾ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਪਏ ਜਾਗਦੇ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਉਠਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੋ।
13 ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਈਕੋਲੋਜਿਸਟ ਜਾਂ ਸਾਈਕੋਥੈਰਾਪਿਸਟ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
14 ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਆਦਿ ਕਰ ਆਵੋ
15 ਦੇਰ ਸਮੇਂ ਤਰਲ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਦੀ ਹਾਜਤ ਕਾਰਨ ਰੁਕਾਵਟ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।
16. ਸੌਣ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਣਾ ਖਾ ਲਵੋ ਅਤੇ ਭਾਰੇ ਖਾਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ।
17 ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਨਾ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੇ ਪੋਸਟਪੋਨ ਕਰ ਦੇਵੋ।
18 ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ਬਿਸਤਰਾ ਜਾਂ ਕਮਰਾ ਸੌਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚਾਹੀਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ।
19 ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ

e-mail: balwinderbarnala@yahoo.co.in

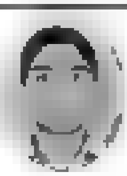

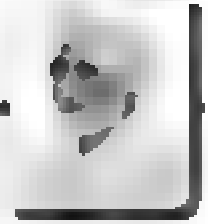

[illegible]

[illegible]

[illegible]?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ([illegible] The belief that the State [illegible] education, etc., should be independent of religion.) [illegible]

ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕੱਰਤਾ

ਮਾਤਾਇਆ ਵਿਭਾਗ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ

ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨ

ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਖਤਰਨਾਕ ਨੇ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ?

ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਤਲਖ਼ ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਆਕਾਸ਼ੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੀ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਆਕਾਸ਼ੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਜੋ ਇਸਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਡਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਹਿਤ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਆਕਾਸ਼ੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਚਿਤਰਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪੂਜਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ, ਚਲੋ ਆਓ ਜਰਾ ਕੁ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।

ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ... ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਧੂਮਕੇਤੂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ Comet ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅੱਗੋਂ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਕੇਸਾਂ ਵਾਲਾ'। 1000 ਸਦੀ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਅਤੇ ਬੈਬੀਲੋਨੀਆ... ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਜ ਇਰਾਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਅਥਰਵਵੇਦ ਵਿਚ 'ਖਤਰਨਾਕ ਧੂਮਕੇਤੂਆਂ' ਭਾਵ ਬੋਦੀ-ਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵੰਡ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਡਰ ਵੀ ਜੋੜ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜੋ ਤਰਕਹੀਣ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ ਚੜ੍ਹਨ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਅਕਾਲ ਪਵੇਗਾ, ਚਕ੍ਰ ਆਉਣਗੇ, ਤਬਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਰਾਹਮਿਹੀਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਹੋਈ 'ਬ੍ਰਿਹਤ ਸੰਹਿਤਾ' ਵਿੱਚ 11ਵਾਂ ਅਧਿਆਏ 'ਮਾਰੂ ਧੂਮਕੇਤੂਆਂ' ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਧੂਮਕੇਤੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਖੂਬ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

'ਬ੍ਰਿਹਤ ਸੰਹਿਤਾ' ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਧੂਮਕੇਤੂ ਅੱਗ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਧੂਮਕੇਤੂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਛ ਵਿੰਗੀ ਟੇਢੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੋਚ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਧੂਮਕੇਤੂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

'ਪਰਾਸ਼ਰ' ਨਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ 4000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਦੱਲਾ ਕੇਤੂ' ਨੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੱਧ ਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ 'ਧਰੁਵ ਕੇਤੂ' ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। 1000 ਸਦੀ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 530 ਸਦੀ ਈਸਾ ਪੂਰਵ 'ਕੁਦਰਤੀ ਫਿਲਾਸਫੀ' ਦੇ ਦੌਰ ਸਮੇਂ ਯੂਨਾਨ ਵਿੱਚ 'ਪਾਈਥਾਗੋਰਸੀ' ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਵੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਪੁਲਾੜੀ ਪਿੰਡ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ 330 ਸਦੀ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਫਿਲਾਸਫਰ ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮੀਟੀਓਰੋਲੋਜੀ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ 'ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ' ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਹੀ

ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਚਾਈ ਉੱਪਰ ਇਹ 'ਖੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਗਰਮ ਮੰਡਲ' ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੂਰਜ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਉਸਦੀ ਸੋਚ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਤਾਂ 'ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ' ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਮੌਸਮੀ' ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਟੋਲਮੀ ਨੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਰਸਤੂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਮੰਨਿਆ।

ਸੰਨ 1267 ਈ. 'ਚ 'ਥੋਮਸ ਐਕੁਇਨਸ' ਨੇ ਅਤੇ 'ਰੋਜਰ ਬੇਕਨ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਓਪਸ ਟਰਸੀਅਮ' ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਉਠਾਏ ਪਰ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਅਤੇ 1600 ਈ. ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਸ਼ਗਨੀ ਦੇ ਸੂਚਕ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਨ 1577 ਈ. ਵਿੱਚ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਤਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀ 'ਟਾਈਕੋ ਬਰਾਹੇ' ਨੇ ਸਵੇਰ, ਸ਼ਾਮ ਇਹਨਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤੀਆਂ ਨੋਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ 'ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਪਿੰਡ' ਹਨ। 'ਵਿਸਥਾਪਨ-ਆਭਾਸ' (Parallax) ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜੇ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੂਰ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। 'ਟਾਈਕੋ ਬਰਾਹੇ' ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚੰਦ ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਲਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਸਦਾ ਵਿਸਥਾਪਨ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਦੀ-ਤਾਰੇ... ਚੰਦ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਇਹ ਚੰਦ ਤੋਂ 6 ਗੁਣਾ ਦੂਰ ਹਨ। ਨੇੜੇ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੂਰ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਜਲਦੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 1680 ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 100 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਈਜ਼ਕ ਨਿਊਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਗਣਿਤ ਕੈਲਕੂਲਸ' ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਦੇ ਪਥ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਥ 'ਪੈਰਾਬੋਲਿਕ' ਹੈ, ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਡਾਕਾਰ। ਨਿਊਟਨ ਦੇ ਦੋਸਤ 'ਹੈਲੇ' ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ ਮੁੜ 1758-59 ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। 1758-59 ਤੱਕ ਹੈਲੇ ਤਾਂ ਜਿਊਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ ਉਸਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਹੈਲੇ ਦਾ ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ' ਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ 'ਹੈਲੇ' ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਮਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ 1986 ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਲੱਗਭੱਗ 2061-62 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਕਾਸ਼ੀ ਪਿੰਡ (ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ) ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਨੇ? ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਬੋਦੀ-ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਉੱਪਰ। ਕੁਝ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ 200 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਲਘੂ ਸਮਾਂ' ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰੀ ਵਾਲੇ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੱਕਰ ਕੱਟਕੇ ਮੁੜਦੇ ਹਨ।

ਹੈਲੇ ਦੇ ਬੋਦੀ ਤਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਪਰ ਖੋਜ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਦੀ-ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਗਤੀ, ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਪਥ ਆਦਿ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਹੈਲੇ ਦਾ ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ 19ਵੀਂ ਸਦੀ 1835 ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ। ਫੇਰ ਤਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਬੋਦੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬੋਦੀ ਜਾਂ ਪੂਛ... ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦੀ ਹੋਈ ਦੂਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੋਦੀ ਤਾਰਾ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਚੱਕਰ ਕੱਟਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੋਦੀ ਦੇ ਕਣ ਪੁਲਾੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

[illegible] 20 ਤੋਂ 40 [illegible] 20 [illegible]

[illegible] 1866 [illegible] 1873 [illegible] 10 [illegible] 5 [illegible] 1 [illegible] 1 [illegible]

2005 [illegible] Deep Impact [illegible] Deep Impact [illegible] 360 [illegible]

ਟੈਂਪਲ–1 [illegible] 700 ਤੋਂ 1000 [illegible] 41 [illegible]

[illegible] 1984–85 [illegible] ਵੇਗਾ–1 ਅਤੇ ਵੇਗਾ–2 [illegible]

[illegible]

[illegible] "Deep Impact" [illegible]

ਕਾਵਿ-ਵਿਅੰਗ

ਧੰਨੇ ਧੰਨੇ

ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ ਵਿਟਾਂ ਵਿਚਲੇ, ਜੋ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਵਿੱਚ ਆਏ।
ਇਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਹਿਮ ਭਰਮ ਏ, ਆਪੇ ਲਏ ਸਹੇੜ ਸਿਆਪੇ।
ਆਪੇ ਧਰੀਆਂ ਵਿਟਾਂ ਵੇਲੋਂ, ਆਪੇ ਲੈਣ ਭਗਤ ਲੱਗ ਪਏ।
ਵੇਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ, ਪਾਖੰਡ ਦਾ, ਪਾਣੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਭਰਨ ਲੱਗ ਪਏ।
ਓਦੋਂ ਮੰਗਿਆ ਪਾ ਪਾ ਲੋਕੀਆਂ, ਜਾਂਦੇ ਕਰੀ ਇਲਾਜ ਤੁਸੀਂ।
ਸਿਊਂਦਿਆਂ ਵੇਲੇ ਭਾਇਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੋਏ ਰਾਜ ਤੁਸੀਂ
ਉਂਦੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਿਆ, ਕੁਝ ਜਿਹੜਾ ਟੌਂਗ ਤੇਲ ਵੇਚਦੇ,
ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸਬੂਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਊ ਵਾਂਗ ਸਿਲੇਕ ਏਣਗੇ
ਮੋਇਆਂ ਤੇ ਜੋ ਖਰਚਾ ਕਰਦੇ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਉਪਰ ਕਰਦੇ ਦੇਖੋ,
ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਕਲ ਆ ਜਾਵੇ, ਵਿਅੰਗ "ਭਾਗੀ" ਦਾ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੇਖੋ।
ਜਿਨ੍ਹੇ ਲੋਕੀਂ ਵਹਿਮ ਕਰੇਂਗੇ, ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਦੁੱਖ ਦੇਣਗੇ ਪੱਲੇ
'ਗੋਲੇਵਾਲੀਆ' ਸੋਚ ਬਦਲ ਲਓ, ਜੇ ਕਰਵਾਉਣੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ।

ਭਾਗੀ ਗੋਲੇਵਾਲੀਆ 99882-86466

ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ

ਰੰਗ ਵਣਜਾਰੇ

ਜੀਵਣ ਮਰਨ ਤੋਂ ਕੀਹ ਨੂੰ ਰਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਮਦੂਤੀ ਬਾਜੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ।
ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦਾ ਕਰੋ ਤਿਆਗ ਭਾਈ, ਬਾਣੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਹ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ।
ਸਵਰਗ/ਮੁਕਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਜਾ ਜਾਵੇ, ਜੀਵ ਦੇਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ
ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਲੈਣ ਕਰਕੇ, ਦੇਵਾਂ ਸੰਤਾਂ ਭਾਈ ਪਰਚਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ।
ਏਸੇ ਚੰਗਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਠੱਗ ਫਸਾਉਂਦੇ, ਭੋਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ।

"ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਖਤਰਨਾਕ ਬਾਬੇ"

ਮਾਇਆ ਸਾਂਭਣੀ ਸੰਸਾਰ ਤੂਹਰ, ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਧੁੰਨੀ ਬਾਜਾਰ ਲੋਕੀ
ਸਵਰਗ, ਜੰਨਤਾਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਲਾਉਣ ਲਾਰੇ, ਬਣੇ ਰੱਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲੋਕੀ
ਕਹਿੰਦੇ ਇਕ ਕਦੇ ਨਾ ਭਾਈ ਘਟੇ ਜੋ ਸਿਆਣੀ ਕਰਤਾਰ ਲੋਕੀ।
ਪਰ ਆਪਣੀ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਭਰਾਉਣ ਖਾਤਰ ਸ਼ਾਹੀਆਨਾਂ ਜੀਵਨ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਲੋਕੀ
ਬਾਤਅਨੁਕੂਲ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਧ ਰਹਿੰਦੇ ਬਣੇ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨ ਕਾਰ ਲੋਕੀ
ਸੁਖਾਵਾਂ ਜਨਮ ਆਪਣਾ, ਕਿਰਤੀ ਜਨਮ ਸਾਡਾ, ਤਰਕ ਨਾਲ ਕਰੋ ਵਿਚਾਰ ਲੋਕੀ।

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਮਾਣ ਬੁਰਜ ਕਲਾਂ. 94 73-20804

ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ

ਉਸ 'ਬੀਤੇ' ਤੋਂ,
ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਮਾਰਗ ਤੇ,
ਇਉਂ ਪਰਬਤ ਵਾਂਗ ਖੜੇ ਜਾਵੇ।
ਆਦਰਸ਼ ਮੇਰੇ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੀ,
ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇ।
ਹਰ ਕਦਮ ਤੇ, ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ,
ਜਿਹੜਾ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਧੋਲ ਜਾਵੇ
ਤੂੰ ਤੂੰ ਕੀ ਜੀਣੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ,
ਮੈਂ ਉਸ 'ਬੀਤੇ' ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ

ਉਸ ਮਜ਼ਹਬ ਤੋਂ,
ਜਿਹੜਾ ਸਭੇ ਬਣਨੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ,
ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖਲਾ ਦੇਵੇ।
ਕਦੇ ਬਾਗਾਂ ਤੋਂ, ਕਦੇ ਝੰਡੇ ਤੋਂ,
ਗਾਂਵਾਂ ਮੋਟੇ ਝਗੜਾ ਛੇੜੇ।
ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਤ ਰੱਖ ਦੇ ਤੇ,
ਜਿਹੜਾ ਲੋਕ ਵਿਚ ਭੁਰਾ ਭੁਰਾ ਦੇਵੇ।
ਤੂੰ ਤੂੰ ਕੀ ਜੀਣੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ,
ਮੈਂ ਉਸ ਮਜ਼ਹਬ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ

ਉਸ ਦੌਲਤ ਤੋਂ,
ਜੀਹਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਮਾਣਨ, ਐਸ਼ ਲਈ
ਜੋ ਸੋ ਪਾਖੰਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ।
ਰੋਟੀਆਂ ਪੈ ਜਾਵੇ ਕਾਮੀਆਂ ਨੂੰ,
ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਕਟਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਸਵੈਮਾਨ ਵੇਚਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ
ਵੀਰਾਂ ਅਰਮਾਨ ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਨੇ।
ਤੂੰ ਤੂੰ ਕੀ ਜੀਣੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ,
ਮੈਂ ਉਸ ਦੌਲਤ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ

ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੁਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ
ਨਾ ਹੋਣਾ ਤੜਪ ਦਾ, ਸਭ ਸਹਿਨ ਕਰ ਜਾਣਾ-ਪਾਸ਼

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ

ਨਾ ਲਾਈ ਲੱਗ ਕਹਾਓ ਲੋਕੋ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ
ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਧਾਂ ਹੱਥੀਂ ਬਣਾ ਕੇ,
ਸੁੱਖਾਂ ਮੰਗਦੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਕੇ।
ਨਾ ਕਿਤੇ ਨੱਕ ਘਸਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ।
ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੈਬੀ ਸ਼ਕਤੀ,
ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਭਗਤੀ।
ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਵਕਤ ਗਵਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ
ਟੂਣੇ ਧਾਗਿਆਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ,
ਹਥੌਲੇ, ਚੌਂਕੀਆਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਿਆਉਂਦੇ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ।
ਸਹੀ ਗਿਆਨ ਵਧਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ
ਥੋਥੇ ਸਭ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ।
ਛੱਡੋ ਬਣਾਓ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ
ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ
ਸੋਚ ਸਾਹਮਣੇ 'ਤਰਕਸ਼' ਸਿਆਣੀ ਏ,
ਗੱਲ ਠੀਕ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝਾਣੀ ਏ।
ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਿੱਖੀ ਬਣਾਓ ਲੋਕੋ,
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਜਾਓ ਲੋਕੋ

ਮਨਜੀਤ ਘਣਗਸ
9417[illegible]-44562

ਕੀ ਕਰਨੇ ਨੇ ਉਸ ਨੇ ਮਸਜਿਦ, ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ

ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਕੋਚਰ [illegible]

ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਹੀ ਘਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।
ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਨੇ ਲੱਭਦੇ ਪਿੱਪਲਾਂ, ਬੋਹੜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਾਡੇ ਬਾਲ ਨਸ਼ੇੜੀ,
ਕਿਸਾਨੀ ਵੀ ਤਾਂ ਡੁੱਬੀ ਫਿਰਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕ ਡੇਰੇ ਦੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਸੀ ਹੋਇਆ,
ਜੇਬ ਫਰੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕ,
ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਇਹ ਕੈਸਾ ਹੈ ਦੌਰ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ ਹੋਇਐ,
ਸਾਰਾ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲਾ ਲੱਭਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ,

ਚੋਗ ਲਿਆਵਣ ਗਿਆ ਪਰਿੰਦਾ, ਪਰਤ ਜਦੋਂ ਸੀ ਆਇਆ,
ਮਿਟ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਰੁੱਖ, ਆਲ੍ਹਣਾ, ਬੋਟਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਲੋਕਾਂ ਖਾਤਿਰ ਜੀਣ ਮਰਨ ਦਾ ਸੁੱਚਾ ਮਕਸਦ ਜਿਸ ਦਾ,
ਕੀ ਕਰਨੇ ਨੇ ਉਸ ਨੇ ਮਸਜਿਦ, ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।

ਪੈਸੇ ਖਾਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ,
ਵਿੱਚ ਕਚਹਿਰੀ ਲਈ ਫਿਰਦੀਆਂ ਲਾੜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ,

ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਬਚਪਨ ਰੁਲਦੈ ਆ 'ਕੋਠਣ' ਵਿਚਕਾਰਾਂ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲਿਖ ਲੈ ਘਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਢਾਬਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ

ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਬੇਅਰਥ

ਪਰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ
[illegible]

ਦਸਵੀਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੰਟੂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਅੱਛੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ-ਤੁਰ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਲਟ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ। "ਹਾਂ ਜੀ.. ਭਰਜਾਈ ਜੀ.. ਵਧਾਈਆਂ 'ਪੱਪੂ' ਵਧੀਆ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ.. ਆਪਣੀ ਸਭ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਰਾਸ ਆ ਗਈ.. ਪਾਰਟੀ ਲੈਣ ਕਦੋਂ ਆਈਏ?" "ਜ਼ਰੂਰ ਜੀ ਜ਼ਰੂਰ.. ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ.. ਬਸ ਜੀ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾ ਮੰਨਤ ਪੂਰੀ ਕਰ ਆਈਏ.. ਬੱਸ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸੀਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਫ਼ਲ ਮਿਲਿਐ...' ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਭਰਜਾਈ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਪੱਪੂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਉਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਭ ਬੇਅਰਥ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ।

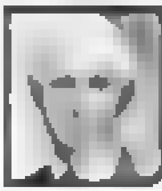

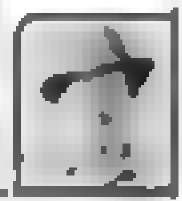

ਫੀਰਾ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਮੀਟਿੰਗ

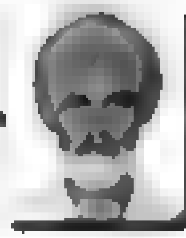

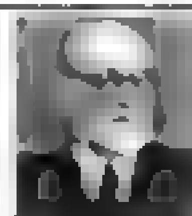

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (Actor) [illegible]

[illegible]

[illegible] (Actions) [illegible] 1) [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible]

[illegible]

[illegible] (Primitive Man) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

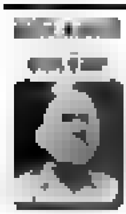

[illegible]

ਮਈ–ਜੂਨ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ)

1 ਮਈ: [illegible]
5 ਮਈ: [illegible] (1818)
6 ਮਈ: [illegible] (1856)
10 ਮਈ: [illegible] 1857 [illegible]
11 ਮਈ: [illegible]
13 ਮਈ: [illegible] (1914)
24 ਮਈ: [illegible]
28 ਮਈ: [illegible]
5 ਜੂਨ: [illegible]
14 ਜੂਨ: [illegible]
[illegible] (1928)
26 ਜੂਨ: [illegible]

ਬਣ ਰਹੇ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], 98719-50222

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]	1100/-
[illegible]	500/-
[illegible]	1000/-
[illegible]	2000/-

[illegible]

[illegible]	500/-
[illegible]	500/-
[illegible]	500/-
[illegible]	500/-
[illegible]	500/-
[illegible]	1000/-
[illegible]	500/-
[illegible]	500/-
[illegible]	500/-

ਕਾਨੂੰਨ

ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ

ਹਰਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਨਾਮ, 97792-110[illegible]

[illegible]

[illegible] 5 [illegible]

[illegible] 10 [illegible] 6 [illegible]

[illegible]

[illegible] 141 [illegible] 142 [illegible]

[illegible]

[illegible] 2000 [illegible]

[illegible] 3 [illegible]

[illegible] Environment Protection Act 1986, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

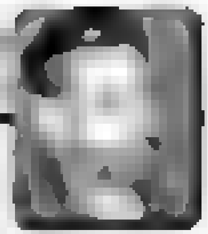

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀਆਂ

ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀਆਂ

[illegible] — 23 [illegible]

[illegible] 2011 [illegible]

[illegible]

ਲੌਂਗੋਵਾਲ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੋਮਾ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਤੇ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗੀਤ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ।

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, (ਮੁੱਖੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਭਾਗ)

• ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਇਕਾਈ : ਪ੍ਰੇਰਨਾ : ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਤਕੀ ਵੀ 31 ਮਾਰਚ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਕੋਟਲੀ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਦੇ ਨਤੀਜੇ (ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ) ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪੰਜ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 63 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਮਾਪਿਆਂ, ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਟਾਰ ਕਲੱਬ (ਰਜਿ:) ਕੋਟਲੀ ਵੱਲੋਂ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਖੂਬ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਇਕ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਖਰਚ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਸਾਰਤੀ ਸਾਧਾਰਨ, ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਬੇਹਦ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਨ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਟਾਰ ਕਲੱਬ (ਰਜਿ:) ਕੋਟਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਈ ਹਰ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, (ਜਥੇਬੰਦਕ ਮੁੱਖੀ)

ਇਕਾਈ ਬਠਿੰਡਾ : ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਜੱਸੀ ਬਾਗ ਵਾਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਤੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਸਟੇਜ ਲਾਈ ਗਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਸਟਾਲਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਜਾਦੂ ਟਰਿੱਕ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂਆਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਾ ਸਰਜਾ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਬੀ.ਡੀ.ਓ., ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਲੋ ਮਿੱਠੀ ਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਵਿਤ ਸਕੱਤਰ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੁੱਘੇ ਕਲਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪੰਡਾਲ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

• ਪਿੰਡ ਮੰਡਾਟ ਕੋਠੀ ਦੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਕ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਕੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਾਦੂ ਭਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਮਲੂਕਪੁਰੀ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਕੁਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਕਪੂਰਾ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਲੱਖਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਈ।

• ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਮੌਕੇ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਗੁਰਥੜੀ ਨਿਵਾਸੀ 23 ਖੂਨ ਦਾਨੀਆਂ ਨੇ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰੀ ਪਿਰਤ ਪਾਈ। ਮਲੂਕਪੁਰੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਦੂ ਦੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਟ੍ਰਿਕ ਦਿਖਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਪਿੰਡ ਗੁਰਥੜੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਉਪਰਾਲੇ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਵ ਭਿੰਨੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕਾਈ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

• ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਯੁਵਕ ਭਲਾਈ ਕਲੱਬ (ਰਜਿ:) ਚੁੱਘੇ ਕਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਦਸਵੇਂ ਸਲਾਨਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਸਟਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੀ। ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਰਣਧੀਰ ਗਿੱਲ ਪੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰੀਰ ਦਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਜਨਾਨ ਮਿੱਤਲ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾ: ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਦਾਦੇ ਕੇ ਕਲਾਂ : ਯੁਵਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇੱਕ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋਨਲ ਜਥੇਬੰਦਕ ਮੁਖੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ, ਸਾਹਿਤ ਸਟਾਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਮਾ: ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਜੀਵਨ ਕੁਮਾਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਲਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਮਲੂਕਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੈਜਿਕ ਸ਼ੋਅ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

• ਇਕਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਤੇ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਤਿਆਗ ਕੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਚਾਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ

ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀਆਂ

ਵਿਸ਼ਵ ਔਰਤ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਜਾਦੂ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਮੈਂਬਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਰੀਆ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ

ਇਕਾਈ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ : 'ਮੈਂ ਫਿਰ ਆਵਾਂਗਾ' ਤੇ 'ਮਿੱਟੀ ਰੁਦਨ ਕਰੇ' ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ : ਦੋਆਬਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਭਬਿਆਮ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਾ. ਨਰੇਸ਼ ਭੰਮੀਆਂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਦੂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕੀਤੇ।

• ਲੋਕ ਕਲਾ ਮੰਚ ਮੰਡੀ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾ. ਹਰਕੇਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਨਾਟਕ 'ਮੈਂ ਫਿਰ ਆਵਾਂਗਾ' ਅਤੇ ਨਾਟਕ 'ਮਿੱਟੀ ਰੁਦਨ ਕਰੇ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਟਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ 'ਧੀ ਦੀ ਪੁਕਾਰ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼ਾਨ ਕਲਾ ਮੰਚ ਗੁਲਿਆਲ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਤੇ ਨਾਂ ਰੋਇਓ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਬਾਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ ਤੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਇੰਦਰਜੀਤ, ਸਰਬਪ੍ਰੀਤ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਥਭਰਪੂਰ ਸਕਿੱਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡੀਂ ਪੀੜਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਾਅਰੇ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇਕਾਈ ਬਨੂੜ : ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈਮੀਨਾਰ : ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਸਰਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਆ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ, ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਮੁਖੀ ਇਕਾਈ ਪਟਿਆਲਾ, ਇਕਾਈ ਬਨੂੜ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਬੀ.ਪੀ.ਓ. ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਟੀਚਰ ਵਿਸ਼ਨ ਦੱਤ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਮਾਝਾ ਜ਼ੋਨ : ਵਿਸ਼ਵ ਔਰਤ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸੈਮੀਨਾਰ : 'ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਚੇਤਨਾ' ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ 4 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਵਿਰਸਾ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਭਾਈ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਮੁਜੱਫਿਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਅਤੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਉੱਘੇ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਔਰਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਮਰਦ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜੀ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ,ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਰਜੀਤ ਬਾਈ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਪਰਵਾਹ, ਡਾ. ਹੀਰਾ ਦੀਪਤੀ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ, ਸੈਮੂਅਲ ਗਿੱਲ, ਸ੍ਰੀਮ ਦੇਵਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਰਜੀਤ ਬਾਈ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਇਕਾਈ ਮੁਖੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਗੋਪਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸਤਨਾਮ ਜੰਡਿਆਲਾ, ਕੁਲਜੀਤ ਵੇਰਕਾ, ਲੇਖਕ ਦੀਪ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਊਸ਼ਾ ਦੀਪਤੀ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਵਜੀਤ, ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੋਹਲੀ, ਕੁਲਜੀਤ, ਕਮਲੇਸ਼ ਅਜੀਤ, ਸੁਖਮੀਤ, ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ, ਨਰਿੰਦਰ ਤੇਜਾ, ਡਾ. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮਾਹਲ, ਸੁਖੀਰ ਕੁਮਾਰ, ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਵੇਰਕਾ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਕੋਹਲੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਇਕਾਈ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ: ਰਮਨ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ : ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ ਇਥੇ ਪਿੰਡ ਰਮਨ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮੇਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਇਨਕਲਾਬ ਕਲੱਬ ਰਮਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ.ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਬਿੱਟੂ ਨੰਗਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਲੀ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਥੀਏਟਰ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਦੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਸੈਮੂਅਲ ਜੌਨ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਨਾਟਕ 'ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਜੀਤ ਜੀਦਾ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡਲੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਟੱਪਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੋਟੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਜੀਰਖ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਡਾ. ਮਜੀਦ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਸਾਧਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸ ਕੋਈ ਗੈਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਬਿੱਟੂ ਨੰਗਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿੱਕ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਡਲਾ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਰਿੰਦਰ ਕਾਨੂੰਗੋ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਮਜੀਦ ਆਜ਼ਾਦ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ 9815254200

ਮਈ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ

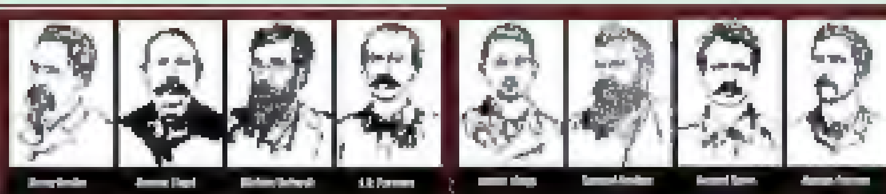

ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ :

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.)

ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ :

[illegible], ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚੌਂਕ, ਬਰਨਾਲਾ (ਪੰਜਾਬ) 148101

ਸੰਪਰਕ :

01679-241466

[illegible]

ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

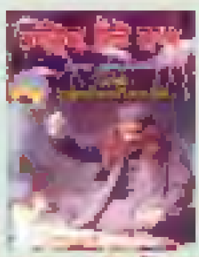

ਨਵੀਆਂ ਪਿਰਤਾਂ

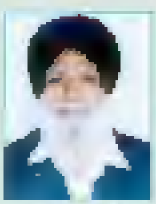

[illegible]

[illegible]

ਫੂਕ ਦਿਆਂਗੇ ਅੱਧੀ ਦੁਨੀਆਂ (ਚੀਨ)

ਜਿਲਦ ਨੰ: 11 ਰਜਿ ਨੰ: PUNPUN/2000/5393 ਅੰਕ : 3

ਕੌਮੀ ਕਾਰਜ

ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਖੇ F.I.R.A. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਨਿਰਮਲ ਬਾਬੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਆਗੂ ਤੇ ਅੰਧ ਸ਼ਰਧਾ ਨਿਰਮੂਲਨ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਟੀਮ

ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੀਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

ਤ੍ਰਿਮਾਸੀ ਇਜਲਾਸ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ

ਜ਼ੋਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ

ਤ੍ਰਿਮਾਸੀ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਡੈਲੀਗੇਟ

[illegible]

If undelivered please return to :

Tarksheel

Tarksheel Bhawan, Tarksheel Chowk,
Sanghera Bye Pass, BARNALA-148101
Post Box No. 59

Ph. 01679-241466, Cell. 98769 53561
Web : www.tarksheel.org
e-mail : tarkshiloffice@gmail.com

BOOK POST
(Printed Matter)

To ....

....

....